

Ivan Kralj

Arex, d. o. o.

»Posel je strast in ne le izziv.«

Prejeli ste Nagrado GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke. Kaj vi osebno štejete za svoj največji poslovni uspeh iz kateregakoli obdobja v vaši karieri?

Za največji uspeh si prav gotovo štejem, da smo se uspeli po finančni krizi, ko se nam je promet prepopolnil, ponovno pobrati in dobiti nov zagon. V obdobju pred krizo smo bili namreč skoraj v celoti odvisni od domačega trga, v času krize pa smo s pravim pristopom in trdim delom uspeli vedno več izvoziti. Sedaj smo prisotni že v skoraj štiridesetih državah na vseh kontinentih. Na tujih trgih ustvarimo blizu 90 % vseh prihodkov od prodaje. Pot iz krize ni bila enostavna; še danes se z grenkim priokusom spominjam vseh delavcev, ki sem jih moral tedaj odpustiti, a drugače ni šlo. Varčevali smo na vsakem koraku.

Ko neuspeh spremeniš v uspeh, je nekaj najlepšega v življenju.

Ste iz kakšnega poslovnega neuspeha, napake, spodrsnjaja potegnili koristen nauk, ki ga zdaj vedno upoštevate?

V obdobju pred krizo so banke ponujale kredite in spodbujale podjetja k čim večjemu zadolževanju. Ko je prišla kriza, sem upal, da nas bodo razumele in nam bodo stale ob strani, da bomo krizo prebrodili. Žal se to ni zgodilo. Njihova politika se je v trenutku spremenila; namesto, da bi nam dale nove kredite, da bi lažje prebrodili krizo, razvijali nove proizvode, so želele minimizirati svoja tveganja in zahtevale denar nazaj. Stanje je bilo nevzdržno in takrat sem si obljubil, da ne bom nikoli pozabil, da v težavah vedno ostaneš sam.

Vam je kateri od vaših sedanjih ali pa preteklih produktov še posebej pri srcu?

Čeprav nas vsi najverjetneje najbolj poznajo po pištolah, pa mi je izredno pri srcu izdelek, ki sva ga naredila s kolegom. To je mehanski senzor, ki preprečuje točne bencina v dizelski avtomobil.

Nastal je iz lastne izkušnje. Zjutraj sem šel na pot; bil sem zamišljen in tako sem pomotoma v dizla natočil bencin. Takoj sem začel razmišljati, kako to rešiti in s kolegom sva res našla način. Čeprav ta produkt ni dosegel svetovne slave, sem pa bil eden prvih, ki ga je naredil. Tudi v Mercedesu so ga pohvalili in danes imajo skoraj vsi avtomobili vgrajena podobna varovala.

Podjetje Arex ste decembra lani prodali, zdaj pa ste se preusmerili v povsem drugo smer – kaviar. Z ruskimi partnerji boste na Dolenjskem odprli obrat. Načrtujete 50 ton kaviarja na leto. Kako ste od orožja prešli h gojenju rib in pridobivanju kaviarja?

Arex smo že drugič pripeljali do vrhunca, prvič leta 2007 in zdaj znova po krizi. Spremenilo se ni nič, če bo po sreči, bo Arex še nekaj časa uresničeval moje ideje. Kaviar pa je nov izziv. Pokazala se je priložnost, dobili smo licenco, da se lahko s tem ukvarjamo, edini v Zahodni Evropi. Številni pravijo, da projekt nima prihodnosti, zato pa je to nov izziv in verjamem vanj. Znan sem po tem, da skoraj ne poznam NE.

Če bo šlo vse po planu, bomo imeli slovenski kaviar nekje leta 2026.

Bosta šla cviček in kaviar dobro skupaj?

Cviček tako ali tako ni vino, ampak je zdravilo, kaviar pa ti da tudi neko novo energijo, tako da se bosta prav gotovo lepo dopolnjevala.

86 %
prihodkov
ustvarjenih na tujih
trgih.

24 %
povprečna letna rast
prihodkov.

81 tisoč €
znaša dodana
vrednost na
zaposlenega.

Konec osnovne šole so vam svetovali poklic avtokleparja, češ da bi bila avtomehanična šola morda prezahtevna za vas. Danes ste inženir strojništva in uspešen podjetnik. Vas je pripomba v osnovni šoli razžalostila ali podžgala?

Težko rečem, da me je razžalostila ali podžgala, najverjetneje mi je predvsem dala misliti. Do tedaj sem namreč nekako živel v svojem svetu, ustvarjal take in drugačne igrače, predvsem sem rad delal pištrole iz lesa, potem pa sem doumel, da moje roke in ideje ne bodo dovolj, pač pa bom v življenju verjetno res potreboval tudi neko formalno izobrazbo. Premalo se naučiš, če se učiš samo na lastnih izkušnjah, da ne rečem napakah. Pogosto je potrebno tudi kaj prebrati, naštudirati.

Kaj pa ste si sicer želeli postati kot otrok, kako ste nadaljevali stavek: »Ko bom velik, bom ...«?

Teh zaključkov oz. želja je bilo kar nekaj, prevladovale pa so predvsem tri: konji, pilotiranje in orožje. Kot velik ljubitelj živali sem sanjal, da bom imel konje. Tudi letala so me od nekdaj zanimala in pogosto sem si želel postati pilot. Obe želji sta se mi uresničili. Doma imam konje, žal nimam kaj dosti časa zanje. Sem tudi pilot, vendar ne želim leteti samostojno,

vedno imam sopilota. Veste, kar naprej nekaj razmišljam, kot pilot pa moraš biti 100 % ves čas skoncetriran na pilotiranje. Sem se pa že kot otrok nenehno ukvarjal z orožjem. Izdeloval sem lesene pištrole, pa tudi puške. Sanjal sem, da bom nekoč delal »tiste prave«. Tudi ta želja se mi je uresničila. Arex namreč že nekaj let uspešno proizvaja in trži pištrole, pričeli smo s proizvodnjo puške, načrtujem pa že nove proizvode.

Nekoč sem nekje prebral, da če hočeš doseči visoke cilje, ni potrebno le delovati, pač pa tudi sanjati, in ne le načrtovati, pač pa tudi verjeti. Imam občutek, da to nekako odraža moje delovanje: imam vizijo, tudi sanje, ampak sanjam stvari, ki jih lahko dosežem s svojo energijo.

Radi se predstavite kot Ivi Podgurček. Izraz »Podgurc« torej za vas ni žalitev?

Prihajam iz »Podgurja«, prelepega gričevnatega dela Dolenjske na desnem bregu reke Krke pod Gorjanci. Izraz »Podgurc« še vedno deluje slabšalno, jaz pa verjamem v preproste ljudi, ki izhajajo iz tega področja. Kljub temu, da je bilo njihovo življenje predvsem nekoč vse prej kot lahko, so znali biti zadovoljni s tistim, kar so imeli.

9,7 mio €
sredstev za
investicije v
obdobju 2014-2017.

Kdo je vaš vzornik?

Hodim svojo pot. Še največji vzornik mi je oče, ki je znal vedno iz nič narediti dobro igračo, dober izdelek za celo vas, pa ni imel ne dobrega orodja ne materialov. Vsega se je lotil, tako kot jaz.

Kaj storite, ko se morate sprostiti? Kaj vas najbolj sprošča?

Sem ves čas pod stresom, če grem na dopust, takoj zbolim. Dopusta torej nimam, če je, je kratek. Hitro sproščanje pa je zame kuhanje, zelo rad kuham, sprehod po gozdu, lov, vendar ne streljanje, ampak da sedim tri ure sam v gozdu, razmišljam, skiciram svoje ideje ...

Dajete v poslu prednost strasti ali razumu?

Gotovo me najprej potegne ta moja strast do razvijanja, ustvarjanja. Ideje predstavim najožjim sodelavcem; pri njih prevladuje razum. Kadar mi pravijo »Ivan, tega se pa ne lotit«, še sam vključim razum in razmislim, ali naj jih poslušam ali ne. Običajno nato stvari pogledamo z različnih zornih kotov in poskušamo najti skupno, optimalno pot. **gg**

170-
odstotna
povprečna letna rast
čistega dobička.

Utemeljitev

Ivan Kralj je leta 1994 ustanovil podjetje Arex v prostorih bivše Iskre Hipot. Po različnih prodajno-proizvodnih programih so se leta 2000 usmerili v obrambni program – strelivo, orožje in drugo dopolnilno opremo. Družba ustvari 16,2 mio evrov prihodkov in je imela v obdobju zadnjih treh let 3-krat višjo povprečno rast v primerjavi z rastjo v dejavnosti. Izjemne rezultate dosegajo tudi v rasti dobička, dodane vrednosti in izvoza. Z dodano vrednostjo na zaposlenega v višini 81.000 evrov so uvrščeni v prvo desetino družb v svoji dejavnosti. Družba je usmerila svojo prodajo predvsem na tuje trge, kjer ustvarijo 86 odstotkov prihodkov. Glavni izvozni trg je EU, sledi ZDA in Hrvaška. Kupci so ministrstva, industrija orožja in distributerji, preko katerih je Arex prisoten s svojimi izdelki v skoraj 50 državah.

Dolgoročno širitev in razvoj družbe usmerja vizija družbe: »Kupcem nuditi tehnološko inovativne rešitve in izdelke v tržnih nišah.« Strategijo zagotavljajo z razvojem novih inovativnih proizvodov, novimi tehnologijami, investicijami v novo,

zmogljivejšo in varčnejšo proizvodno opremo, v skladiščne kapacitete in modernizacijo poslovanja ter s cenovno konkurenčnimi izdelki višje kakovosti.

Lastna razvojna skupina je na primer razvila enega njihovih najbolj prepoznavnih proizvodov, pištolo REX zero 1. Družba je v obdobju zadnjih treh let namenila skoraj 10 mio evrov v povečanje proizvodnih zmogljivosti. Investirajo tudi v zaščito intelektualne lastnine z registracijo blagovnih znamk, modelov in patentov. Za izdelke imajo pridobljene standarde kakovosti oz. mednarodne certifikate. V proizvodnem procesu upoštevajo okoljska pravila.

Družba pospešeno zaposluje in je število zaposlenih iz 82 v letu 2014 povečala na 120 v 2017.

SVEŽI PODATKI ZA 2017

- Čisti prihodki: **24.439.073 €**
- Čisti dobiček: **5.732.620 €** pred obdavčitvijo
- Število zaposlenih: **124**
- Dodana vrednost/zaposlenega: **100.635,41 €**

Registrirana RR skupina

7

raziskovalcev.

Podatki so zajeti iz obdobja 2014 do 2016.